

LIMITELE AUTONOMIEI PACIENTULUI NEUROLOGIC: IMPLICAȚII BIOETICE PRIVIND CAPACITATEA DECIZIONALĂ ȘI CONSIMȚĂMÂNTUL INFORMAT

Sabina Certan

Conducător științific: Ludmila Rubanovici

Catedra de filozofie și bioetică, USMF „Nicolae Testemițanu”, Chișinău,
Republica Moldova

Introducere. Dreptul pacientului la autonomie este un principiu fundamental al bioeticii, însă aplicarea sa devine dificilă în cazul pacienților neurologici, deoarece le sunt afectate capacitățile decizionale și cognitive, împiedicând exprimarea voinței personale și capacitatea de a lua decizii de tratament informate. **Scop.** Analiza limitelor autonomiei pacienților cu afecțiuni neurologice, punând accent pe implicațiile bioetice privind capacitatea decizională și consimțământul informat în practica medicală. **Material și metode.** Studiul este de natură descriptivă și analitică, fiind realizat printr-o analiză narativă a literaturii de specialitate din domeniul bioeticii și neurologiei. Au fost consultate ghiduri etice, protocoale clinice și articole științifice publicate în baze de date internaționale precum PubMed, Scopus, Google Scholar și Web of Science. **Rezultate.** Analiza literaturii a evidențiat că autonomia pacienților neurologici este limitată din cauza alterării capacității decizionale. Provocările majore cu care se confruntă etica medicală apar atunci când familia pacientului ia decizii pe care le consideră în favoarea lui, însă ele sunt contradictorii cu opinia medicului, ce se bazează pe principii medicale și etice, precum beneficiul terapeutic și prevenirea suferințelor. O altă dilemă frecventă este menținerea echilibrului dintre autonomia pacientului și non-maleficență, mai ales când pacientul nu mai poate decide informat, fiind greu de stabilit ce e bine pentru el fără a-i încălca voința. **Concluzii.** Afecțiunile neurologice degenerative limitează semnificativ capacitatea decizională a pacienților, impunând o reevaluare a aplicării principiului autonomiei. Este necesară elaborarea unor ghiduri etice pentru echilibrarea autonomiei și non-maleficienței în practica medicală. **Cuvinte-cheie:** bioetică, afecțiuni neurologice, autonomie, consimțământ.

THE LIMITS OF PATIENT AUTONOMY IN NEUROLOGICAL DISORDERS: BIOETHICAL IMPLICATIONS FOR DECISION-MAKING AND INFORMED CONSENT

Sabina Certan

Scientific adviser: Ludmila Rubanovici

Department of Philosophy and Bioethics, Nicolae Testemițanu University,
Chișinău, Republic of Moldova

Introduction. The patient's right to self-determination is a fundamental principle of bioethics. However, its application becomes problematic in the case of neurological patients, because their decision-making and cognitive abilities are affected, thus hindering expression of will and ability to make treatment decisions. **Objective.** Analysis of the limits of autonomy of patients with neurological conditions, emphasizing the bioethical implications regarding decision-making capacity and informed consent in medical practice. **Material and methods.** This study is descriptive and analytical in nature, conducted through a narrative analysis of specialized literature in bioethics and neurology. In the development of this research, ethical guidelines, national protocols and scientific articles published in databases such as PubMed, Scopus, Google Scholar and Web of Science were consulted. **Results.** The literature analysis highlighted that the autonomy of neurological patients is often limited due to impaired decision-making capacity. Major ethical challenges arise when the patient's family make decisions they believe are in the patient's interest, yet these conflict with the physician's opinion, which is based on medical and ethical principles, such as therapeutic benefit and prevention of suffering. Another common dilemma is maintaining the balance between autonomy and non-maleficence, especially when the patient can no longer make informed decisions, making it hard to determine what is best for them without violating their will. **Conclusion.** Degenerative neurological diseases significantly limit patients' decision-making capacity, requiring a reassessment of the application of the principle of autonomy. It is necessary to develop ethical guidelines to balance autonomy and non-maleficence in medical practice. **Keywords:** bioethics, neurological conditions, autonomy, consent.